

۲۰۲۰/۰۵/۲۰

داکتر عبدالحنان روستائی

طالبان "گرام" مرکز ثقافت اسلامی را در غزنه ویران کردند

به تاریخ ۱۸ ماه می ۲۰۲۰ طالبان "گرام" در یک موتر پر از مواد انفجاری یک مرکز قوای امنیتی و مرکز ثقافت اسلامی غزنه را ویران کردند. غزنه که مرکز امپراتوری غزنویان بود، در طول تاریخ خود شگوفایهای زیادی را دیده و مصائبی را نیز تجربه کرده. بزرگترین جلال و شکوه غزنه در دوره غزنویان بود که در آنجا حدود ۴۰۰ شاعر، دانشمند، طبیب و غیره زندگی می کردند. زنده یاد میر غلام محمد غبار در خصوص این دوره چنین می نویسد: "در این دوره تمام شئون اجتماعی این کشور مراحل نهائی تکامل قرون وسطائی خود را می پیمود. زراعت و آبیاری منکشف بود و بند های آب ساخته می شد، صنایع و پیشه وری مخصوصاً نساجی و فلز کاری مترقی بود. آرت و هنر به مدارج بلند رسیده بود و شهکاری ادبی در این دوره به میان آمد. ابنیه و عمارات عالیه ساخته شد، شهر های عمده افغانستان مانند بلخ، هرات، کابل، مرو و نیشاپور، مراکز بزرگ تجارتي آسیای وسطی بود. تنها بلخ دو صد هزار نفوس داشت. راه ابریشم که قسماً از قلمرو دولت غزنوی می گذشت، کاروانهای عظیمی در آن حرکت می نمود و چین و هند را با مدیترانه وصل می نمود. راههای تجارتي مامون و کاروانسراها آبادان بود. این کاروانها اموال افغانستان و چین و هند و ترکستان و ایران و عراق و مصر و شام را حمل می کردند. در مال التجاره آنها برده و مواشی و منسوجات و عطریات و ادویه و آلات فلزی و اسلحه و احجار کریمه و ظروف مسین و کاغذ و پشم و پوست و چرم و حبوب و شمع و روغن و غیره اشیا شامل بود. آسیابهای بادی و آبی و چرخهای آب کشی موجود بود، جو و گندم، پنبه و برنج، انگور و کشمش، بادام و پنیر، سرکه و شراب تولید می گردید. در پهلوی زراعت، صنایع نساجی، قالین بافی، فلزکاری، اسلحه و صابون و ظروف سازی پیشرفته بود. قسماً معادن نقره و سرب و سایر معدنیات کار آمد به کار افتاده بود... صنایع زرگری و آهنگری، معماری و نجاری، مثل خاتم کاری، کنده کاری، آبنوس کاری و نقاشی در شهر ها ترقی کرده بود و موسیقی رونق داشت... در تمام شهر های آبادان و مراکز عمده تعلیم و تحصیل به شمار می رفت. اشخاص مشهوری مانند فردوسی و ابوریحان در غزنه زندگی داشتند. شهر غزنه که کانون ادب دری در آسیای وسطی بود، شعرائی چون عنصری، و فرخی و سنائی، اسدی و مسعود سعد، ابوالفرج و سید حسن می پرورید.

د پان و شمیره: له ۱ تر؛

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ

مرمر های حکاکی شده، کج بری های قصور، نقاشیهای لشکری بازار، ظروف فلزی و کاشی جلادار، چوبهای کنده کاری شده، مناره های غزنی، طاق بست و غیره هنوز از ارتقای صنعت و معماری دوره غزنوی حکایت می کند. شهر غزنی در دوره غزنویان دارای قسمت کهنندز "ارگ" در مرکز و شهرستان با دیوار در اطراف مرکز و ریح در بیرون شهرستان دارای دوکانهها، بازارها و غیره بود. خانه ها از چوب و آجر ملون آباد می شد که با موزائیک مصر شباهت داشت. قسمت اشراف نشین شهر تا نیمه قرن دوازدهم بسیار مزین بود. در عهد سلطان محمود غزنوی کتابخانه بزرگ در غزنه موجود بود، و هم او چند "بند آب" ساخته بود که یکی آن "بند سلطان" بود. این بند ها تا دوره بابر شاه تیموری در غزنه آباد بود. فقاقت و عرفان اسلامی نیز در این دوره به سیر تکاملی خود دوام می داد... و اما علاءالدین در شهر زیبا و مشهور غزنین چه کرد؟ او بفرمود تا عروس شهر ها را آتش زدند و هفت شبانه روز بگذاشتند تا بسوخت... چون هفت روز بگذشت و شب هشتم شد، شهر تمام خرابه گشت و سوخته شد... (افغانستان در مسیر تاریخ، جلد اول، میر غلام محمد غبار، صفحات ۱۱۴، ۱۱۵ و ۱۳۰).

بعد از طی سالهای متمادی غزنه آرام آرام دوباره آباد شد و بعد از فروپاشی حکومت طالبان کم و بیش پروژه هائی عمرانی در آن ولایت به ثمر نشست. غزنه در سال ۲۰۰۴ طی کنفرانس وزاری فرهنگ کشور های اسلامی در الجزایر رسماً به حیث "مرکز ثقافت اسلامی" شناخته شد که شامل پروژه های متعددی می شد مانند اعمار یک تعمیر برای "مرکز ثقافت اسلامی"، اعمار میدان هوائی، عمران سرکها، معرفی فرهنگ غزنه و غیره.

مراسم جشنواره ۲۰۱۳ در مرکز ثقافت اسلامی در غزنه.

مرکز ثقافت اسلامی در غزنه.

دولت آلمان، مخصوصاً پوهنتون تخنیکي آخن با مصرف ۱,۷ میلیون دالر نیز در این پروژه کمک کرده، دیوار های تاریخی اطراف شهر را بازسازی نموده و مرکزی را برای حفظ و نگهداری اسناد فرهنگی اعمار نمود. در این پروژه

د پان و شمیره: له ۲ تر؛

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکني د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليزلو مخکې په څير و لولئ

کشور های دیگری مانند بریتانیا، عمان و غیره نیز همکاری کردند. همچنان از جانب دولت افغانستان و سازمانهای تعلیم و تربیه، دانش و فرهنگ سایر کشور ها برای اعمار این پروژه کمک صورت گرفت. مرکز ثقافت اسلامی به حیث بزرگترین پروژه ولایت غزنی در سال ۲۰۱۳ میلادی تکمیل گردید. به قول خبرنگاری صدای افغان این مرکز دارای حدود ۱۰۰ پروژه می باشد که ۳۰ میلیون دالر هزینه برداشته. در نظر بود که در این ساختمان یک پوهنتون زمین شناسی و اکتشاف معدن تأسیس شود. همچنان آبدات تاریخی در این ارتباط مرمت کاری شدند. شهر غزنه از سوی سازمان علمی- فرهنگی آیسیسکو به عنوان مرکز فرهنگی جهان اسلام معرفی شده است. مراسم نخست جشنواره ۲۰۱۳ غزنه با اشتراك نمایندگان سازمان آیسیسکو و وزرای برخی از کشورهای اسلامی و اعضای کابینه افغانستان در غزنه برگزار شد. به تاریخ ۱۸ ماه می ۲۰۲۰ طالبان "کرام" این مرکز ثقافت اسلامی را از بیخ و بن ویران کردند.

د پان و شمیره: له ۳ تر؛

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیزلو مخکې په څیر و لولئ

تصاویری از تخریب مرکز ثقافت اسلامی در غزنه به دست طالبان. تصویر از تلویزیون طلوع، اخبار ساعت ۶ مؤرخ ۱۸ ماه می ۲۰۲۰.

دونالد ترامپ رئیس جمهور امریکا به تاریخ ۱۹ ماه می ۲۰۲۰ گفت که: "طالبان از حضور قوای نظامی امریکا در افغانستان از ما پول می گیرند. طالبان وحشی و ویرانگر از کفار و تجاوزگران پول می گیرند و با آنها صلح و صلاح می کنند، لکن هم میهنان و همکیشان خود را با قهاریت و عصبیت هر روز به قتل می رسانند و میهن خود را به فرمان اجنبیها ویران می کنند. جالبتر اینکه برهان الدین ربانی طالبان را "فرشتگان صلح" و حامد کرزی آنها را "برادران ناراضی" می خواندند.

درین اوضاع و احوال هیچ امری مهمتر از مبارزه بر ضد این جنایتکاران طالبی نیست، جنایتکارانی که قصد دارند که حال و آینده ما را برباد و کشور ما را به جهنم تبدیل کنند. مرگ و نفرین باد بر این گروه مزدور، عقبگرا، نوکرمنش، ویرانگر و زالو صفت!

پایان

د پان و شمیره: له ۴ تر؛

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ